

DATOS IDENTIFICATIVOS

A contorna como recurso educativo

Materia	A contorna como recurso educativo			
Código	P02M178V01101			
Titulación	Máster Universitario en Investigación e Innovación en Didácticas Específicas para Educación Infantil e Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	4.5	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Silva Piñeiro, Roberto			
Profesorado	Silva Piñeiro, Roberto			
Correo-e	roberto.silva@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia enfoca o aproveitamento educativo da contorna, sobre todo a través da actividade física en espazos exteriores.			

Competencias

Código	
A2	Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro dos contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
A3	Que o estudantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos
A4	Que o estudantado saiba comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades
B1	Expresarse correctamente, tanto de xeito oral como escrito, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
B3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida
B6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
B7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida
C2	Identificar e analizar criticamente propostas interdisciplinares no ámbito educativo
C3	Deseñar, xustificar, organizar e avaliar de xeito sistemático propostas interdisciplinares en distintos contextos educativos
C8	Ser capaz de defender e argumentar de forma oral e escrita o traballo de investigación e/ou innovación realizado, utilizando no seu caso recursos audiovisuais de apoio
C18	Recoñecer a investigación e a innovación aplicada ás ciencias da educación como ferramenta continua de innovación e mellora educativa e social
D3	Traballar de xeito autónomo e con iniciativa
D4	Traballar de xeito colaborativo
D5	Capacidade de organización e planificación en ámbitos educativos disciplinares e interdisciplinares
D6	Capacidade de innovar (creatividade) dentro de contextos educativos escolares e non escolares
D9	Incorporar as TIC no proceso de investigación e a xestión da información, a análise de datos e a difusión e comunicación de resultados
D10	Ter capacidade para actualizar os coñecementos, metodoloxías e estratexias na práctica docente

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer os conceptos básicos de contorna e aprendizaxe.	A3 B1 B6 C2 C18 D10
Establecer as relacións entre ambos: como se descobre, inclúe e proxecta a contorna como elemento de expansión educativa e recurso didáctico.	A2 A3 B1 B6 B7 C2 C8 D4 D10
Analizar experiencias de aprendizaxe na contorna desde as diferentes áreas de coñecemento ou disciplinas nas etapas de Educación Infantil e Primaria.	A2 A3 B1 B6 B7 C3 C18 D3 D4 D5 D6 D9
Identificar os axentes de aprendizaxe en relación coa contorna, desde o individuo á comunidade educativa e a sociedade.	A3 B1 B6 B7 C2 C3 C18 D3 D4 D10
Adquirir recursos para o deseño de propostas didácticas para a utilización da contorna para o aprendizaxe.	A2 A3 A4 B1 B3 B6 C18 D4 D6 D9 D10
Deseñar propostas educativas para as etapas de Educación Infantil e Primaria a partir dos recursos que ofrece a contorna próxima.	A4 B1 B3 C3 C8 C18 D3 D4 D5 D6 D9

Contidos

Tema

1. Fundamentos básicos para relacionar a aprendizaxe como práctica docente coa contorna como recurso educativo. 1.1. Conceptos básicos.

2. A clasificación de os contextos de aprendizaxe 2.1. Clasificación de contextos e actualidade.
en relación coa contorna: criterios para a
clasificación de os conceptos formal, non formal e
informal, a súa evolución e estado actual de a
cuestión.

3. A contorna desde as diferentes perspectivas e a interdisciplinaridade: o seu potencial formador;
a análise para a identificación dos elementos da
contorna e as súas linguaxes para establecer
modelos de ensinanza-aprendizaxe.

4. As propostas para a aprendizaxe na contorna nas etapas de Educación Infantil e Primaria:
análise de propostas, proxectos ou experiencias
que se basean na contorna como recurso
educativo. Metodoloxías, estratexias e resultados.

5. A contorna como recurso no deseño de
propostas educativas en Educación Infantil e
Primaria: o proceso de deseño de propostas a
partir dos recursos que ofrece a contorna
próxima.

3.1. A contorna e o potencial interdisciplinar
3.2. Elementos da contorna para a E-A

4.1. Propostas de aprendizaxe en EI
4.2. Propostas de aprendizaxe en EP

5.1. Deseño de propostas educativas en EI
5.2. Deseño de propostas educativas en EP

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	2	10	12
Traballo tutelado	1.5	45	46.5
Presentación	3	10	13
Debate	3	15	18
Lección maxistral	3	0	3
Prácticas de campo	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conjuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballo tutelado	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma baixo tutela do profesorado e en escenarios variados. Está referida á aprendizaxe de como facer as cousas. Constitúe unha opción baseada na asunción polo alumnado da responsabilidade da súa propia aprendizaxe, pero coa particularidade da posibilidade grupal
Presentación	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Debate	Técnica de dinámica de grupos que vira en torno a unha discusión onde as persoas dialogan sobre un tema específico seguindo un esquema previsto. Intervén un moderador, que leva o debate ou discusión.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Prácticas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recolleita de información, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Asesoramento no proxecto grupal a realizar. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Aprendizaxe colaborativa	Emprego de diversas técnicas de aprendizaxe cooperativo para a realización do traballo tutelado e prácticas de campo. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).
Prácticas de campo	Dirección e supervisión das prácticas no interior e exterior do centro. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Fatic).

Debate	Establecemento e elección de temáticas, axuda na preparación dos roles e moderación dos debates. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Faitic).
Lección maxistral	Atención ás dúbidas e consultas xerais e particulares. Contémplanse os medios telemáticos para a realización das tutorías (email, videoconferencia, foros de Faitic).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Memoria de proxecto sobre o aproveitamento educativo da contorna.	25	
Presentación	Presentación oral de proxecto	25	
Debate	Preparación de diversas temáticas de debate para a súa realización na aula e presentación escrita.	25	
Prácticas de campo	Realización grupais de prácticas no interior e exterior do centro	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

TODO O ALUMNADO, ASISTA OU NON ÁS AULAS, TEN DEREITO A SER AVALIADO (MEDIANTE UN EXAME OU NO MODO EN QUE ESTABLEZA A GUÍA DOCENTE. DE NO TER SUPERADO A MATERIA NA PRIMEIRA CONVOCATORIA, AS COMPETENCIAS NON ADQUIRIDAS SERÁN AVALIADAS NA CONVOCATORIA DE XULLO.

* Para superar a asignatura en 1ª convocatoria, é preciso asistir regularmente, obter a cualificación de aprobado en cada un dos apartados de avaliación, manter un comportamento correcto e de aproveitamento durante as sesións presenciais. A cualificación final será o sumatorio porcentual de tódalas cualificacións parciais. No caso de alumnado non asistente (que supere o 20% de faltas de asistencia), deberá realizar unha proba mixta no exame de xuño, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

** Para superar a asignatura en 2ª convocatoria (xullo), o alumnado poderá realizar unha proba mixta no exame de xullo, relacionada cos contidos desenvolvidos na aula, debendo superar con máis dun 5 de cualificación.

*** As datas de exames pódense consultar na web da facultade na páxina <http://dides.webs.uvigo.es>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Guillén, R; Lapetra, S; Casterad, J, **Actividades en la naturaleza**, 1ª, Inde, 2000

Pérez, D, **Educación en valores y actividades en la naturaleza. Su lugar en la Educación Física**, 1ª, 2004

Rigal, R, **Educación motriz y educación psicomotriz en preescolar y primaria: acciones motrices y primeros aprendizajes**, 1ª, Inde, 2006

Santos, ML, **Las actividades en el medio natural en la educación física escolar**, 1ª, Wanceulen, 2009

Bibliografía Complementaria

García, A, **Desarrollo de una sesión de juegos en el medio natural. Aplicación de una temática para el cuidado y respeto de la naturaleza**, 1ª, 2009

Ruiz, F, **Desarrollo de la motricidad a través del juego: materiales convencionales y no convencionales como recursos metodológicos**, 1ª, Gymnos, 2001

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Novas tendencias na Educación ambiental/P02M178V01204

Traballo por proxectos en Educación Física/P02M178V01207

Plan de Continxencias

Descrición

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

MEDIDAS A ADOPTAR

A docencia non presencial realizarase a través do Campus Remoto e a plataforma de teledocencia Faitic.

No caso de que non se poida levar a cabo a modalidade de ensinanza presencial, a avaliación continua manterase segundo o disposto nesta guía docente, excepto en relación co requisito de asistencia presencial, que se adaptará ás horas presenciais que poidan ser impartidas e ás clases que se desenvolvan virtualmente de xeito síncrono no campus remoto.

Respecto ao requisito de faltas de asistencia, no caso de alumnado que non poida optar á avaliación continua, poderase compensar presentando as tarefas para non asistentes que se especifiquen en faitic e un traballo compensatorio global co que demostre os resultados de aprendizaxe. Fai falla obter a cualificación de aprobado en cada tarefa e traballo. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.
